

En kritisk betraktelse av en BRÅ-rapport

The Organisation of Human Trafficking. A Study of Criminal Involvement in Sexual Exploitation in Sweden, Finland and Estonia. BRÅ report 2008:21.

Trots att denna rapport påstår sig handla om (sex)trafficking så ägnas ungefär en tredjedel av rapporten åt koppleri. Utifrån utredarnas perspektiv så kan detta kanske förefalla rimligt. De torde då hänvisa till FN:s sk Palermoprotokoll (artikel 3a), som hävdar att trafficking är *rekryterandet, transporterandet, härbärgerandet eller mottagande av personer, med hotande medel eller användandet av tvång eller andra former av påtryckning, av bortförande, av bedrägeri, av svek, av kränkandet av egen kraft eller av en position av sårbarhet, eller av givandet eller mottagandet av betalning eller förmåner för att erhålla en persons medgivande att ha kontroll över en annan person, för syftet exploatering*. Nu finns naturligtvis inget automatiskt inbyggande av tvång, våld eller bedrägeri i ”koppleriet”, men efterföljande text i FN-protokollet säger att [e]xploatering ska som minimum inkludera **exploateringen av andras prostitution** (min emfasing) eller andra former av exploatering, tvingat arbete eller tjänster, slaveri eller handlingar likvärdiga slaveri, trældom eller avlägsnandet av organ¹. D v s, att man likställer vad som i andra branscher är en fullständig självklarhet – att de som hjälper till att marknadsföra eller sälja ens tjänster får ersättning för det – med exploatering (som i andra sektorer helt sorterar under arbetslagstiftning), ja rent av slaveri. Detta oavsett frivillighet eller inte, eftersom det (i artikel 3b) också stadgas att [e]tt traffickingoffers medgivande till personer till den avsedda exploateringen som förutsätts i underparagraf (a) i denna artikel ska vara irrelevant där något av medlen förutsatta i underparagraf (a) har använts. Alltså omyndigförklarar BRÅ-utredarna i praktiken prostituerade så fort de vill utbe sig om hjälp eller bistånd till sin prostitution, även fast frivillighet **inte** sorterar under traffickingering. Något som är uppenbart av att rapporten sorterar in koppleri under traffickingetiketten. I praktiken innebär det att man inte kan tänka sig annat bistånd till prostituerade än hjälp ut ur prostitutionen. Så fort pengar blir inblandade så blir det ”trafficking”. Trots det finns det länder där vare sig prostitution eller ”koppleri” är olagligt, eftersom trafficking går tillbaka på någon tvingande form enligt protokollet. Men det bekymrar inte de svenska utredarna.

I min genomgång av denna BRÅ-rapport bortser jag emellertid från det som handlar om koppleri, eftersom det **inte** är trafficking, och koncentrerar mig istället på det som sorterar under vad man kanske kan kalla verklig trafficking. D v s tvingande, eller bedrägliga förflyttningar av människor (i rapporten liktydiga med kvinnor). Det är helt uppenbart att utredarna utgår från ståndpunkten att detta är ett stort och problematiskt fenomen, och man refererar okritiskt det amerikanska inrikesdepartementets uppskattning av 600.000 till 800.000 traffickerade människor varje år, där 80 procent påstås vara kvinnor och flickor och 50 procent av dem minderåriga². Man refererar också rikspolisstyrelsens fullständigt oundersökta ”guesstimate” från 2003, om 400-600 årliga sextraffickingar av kvinnor, utan att göra något som helst kritiskt betraktande, utöver att man meddelar att samma polisinstitution inte gjort någon mer ”uppskattning” efter det³. Något som alltså betyder att siffran fortfarande anses gälla, eftersom ingen i någon instans dementerat densamma. Talande nog – som redan påpekats – så används siffran också så sent som 2010 i TIP-rapporten⁴.

En stor svaghet i rapporten är emellertid det ”kliniska” underlag som rapportörerna/de intervjuade utgör; eller som man uttrycker det själva: att man utfört *utforskande intervjuer med yrkesmän som arbetar med frågor relaterade till trafficking*⁵. I Estland sägs sex offer ha intervjuats, och totalt sägs också fyra ”brottslingar” och tio ”hjälpare” ha deltagit i intervjuerna⁶, av vilka senare anges vara två taxichafförer, och tre hotellanställda⁷. Det torde väl vara tveksamt hur mycket dessa hjälpare kan tillföra till frågan om trafficking, eftersom deras iakttagelser rimligtvis mer rör själva prostitutionen – förutom att man kan misstänka att ”hjälparna” huvudsakligen finns i koppleridelen – som alltså inte har ett dugg med trafficking att göra. Men dessutom var 33 av de intervjuade ”yrkesmän”, vilka alltså på något sätt – som vi sett ovan – gynnas av bilden av den gigantiska och förödande traffickingen. Någon medvetenhet om detta finns dock inte hos utredarna på BRÅ, vilka istället hyllar *effektiviteten hos de dedicerade regionala polisenheter ägnade åt trafficking och koppleri, då majoriteten av fallen som hittats i den svenska undersökningen är från dessa två regioner*⁸. Förutom att man verkligen kan ifrågasätta effektiviteten hos traffickingenheten, som enligt polisens egna uppskattningar alltså har en uppläringsgrad av högst ca 0,5 procent av alla traffickingbrott, så blandar man in sitt eget ”förutfattade resonering”. Än mer tydligt blir denna redan förutbestämda resultatinsikt när man i slutet hyllar ”yrkesmännen” som intervjuats: *Det måste understrykas att vi, då vi intervjuade och mötte polis, gränskontrollpersonal, socialtjänst, NGO:er, åklagare och andra involverade i traffickingfall och relaterade frågor (koppleri?), ständigt blev imponerade av den enorma möda och dedicerade dessa yrkesmän ägnade åt sitt arbete. Utan dem skulle vi inte ha nått så långt som vi*

1 Tyldum & Tveit 2005 s 10.

2 BRÅ 2008:21 s 24.

3 BRÅ 2008:21 s 24.

4 TIP-report 2010 s 309.

5 BRÅ 2008:21 s 16.

6 BRÅ 2008:21 s 31, tabell 3.

7 BRÅ 2008:21 s 31.

8 BRÅ 2008:21 s 180.

har idag⁹. Förutom att det är högst oroande att undersökare blir imponerade av ”en part i målet”, och känner sig förpliktade att leverera motivation för dennas existens, så måste man också ställa frågan, ”vad då så långt som vi har idag”?

Eftersom vi inte har något som helst jämförelsematerial i historien mer än 1800-talets vita slaveri-panik – som alltså enligt historikerna var lika uppblåst som dagens traffickingpanik (se under bilaga 10) – och ett antal fullständigt ohållbara och ovetenskapliga ”guesstimates” att jämföra med så har vi ingen som helst aning om hur långt vi har kommit. Det borde vara uppenbart även för utredare från BRÅ, trots att de utgår från förutfattade meningar om detta. Men dessutom är det inte heller något enda i denna rapport som kan konfirmera de förutfattade meningar som man gång på gång ger uttryck för. Alla resultaten pekar i en enda entydig riktning: trafficking är ett ytterst litet och marginellt brott! Intressant är också att man angående de intervjuade i Estland anger att man intervjuat *kvinnor engagerade i sexindustrin*, vilka i tabellen anges som ”offer”¹⁰. Vi kan alltså inte veta om ”offren” är traffickerade eller inte, eftersom man förefaller att ha svårt att skilja på frivillig och ofrivillig prostitution. Något som blir tydligt då man talar om kvinnor med högre utbildning som finansierar studier och annat genom att prostituera sig¹¹, trots att dessa under inga omständigheter kan inordnas i traffickingfacket.

Med tanke på att man inte bara okritiskt refererar fantasisiffror, men inte heller på något vis frågar sig hur rimliga dessa kan vara, så är det högst befogat att fråga sig vilka siffror som utredningen själv kommer fram till. När det gäller Sverige så är tabellen på sidan 24 talande. I genomsnitt är det åren 2003-2007 ett antal av 27,4 anmälningar av traffickingbrott, men endast 3 dömda. Emellertid stämmer inte statistiken, då det år 2005 faktiskt dömdes sex personer för människohandel och 2006 var det tolv¹², vilket i genomsnitt ger 4,4 dömda per år gällandes ett genomsnitt av 4 kvinnor, eller totalt 20 stycken. Av dessa var det dock endast åtta som själva åberopade tvång, bedrägeri eller våld, och en som inte varit beredd på omfattningen. De övriga elva hävdade att det varit frivilligt eller eget beslut, men av dessa var sju minderåriga, varför det automatiskt betecknas som människohandelsbrott. Vad de själva anser är nämligen ovidkommande. Av dem som hävdade tvång, våld eller bedrägeri var emellertid endast två minderåriga, plus den unga kvinna som inte varit beredd på omfattningen av prostitutionen.

Statistiken är alltså vilseledande, vilket också gäller den statistik som man presenterar från Estland, där ingen enda av brottsrubriceringarna automatiskt är kopplad till trafficking¹³. Att det är så få i legal ålder som åtalas beror naturligtvis på att det blir svårare att beteckna dem som att ha varit utsatta för människohandel mot deras vilja, vilket man däremot utan undantag gör med minderåriga. Det visar bl a ett mål från 2004¹⁴ och ett från 2005¹⁵, där kvinnorna hävdade frivillighet och de åtalade frikändes från människohandelsanklagelsen. Alltså läggs de flesta anmälningar om trafficking som involverar de i legal ålder som hävdar frivillighet ner. Att därför skriva följande blir sålunda en sorts omskrivning av verkligheten: *Majoriteten är i 20-årsåldern. Det var många flickor under 18 år som återfanns i de analyserade fallen i den svenska undersökningen. Flickor under 18 var involverade i nästan hälften av fallen. Ett fall involverade en flicka under 15*¹⁶. Särskilt som fallet med flickan ”under 15” inte alls tycks ha involverat en så ung flicka. Det måste – åtminstone om vi talar om ett traffickingfall – vara ett fall från 2005, avseende en flicka som börjat prostituera sig i Narva som 15-åring, men som frivilligt åkte till Sverige som 16-åring för att prostituera sig¹⁷. Dessutom säger man senare att [*d*]et finns emellertid några stycken rapporter i undersökningen om involverandet av minderåriga i de tre länderna. I Finland finns inga rapporter om minderåriga involverade i sexindustrin. Den estniska undersökningen rapporterar fall med minderåriga flickor...vilket också gäller Sverige, där flickor under 18 hittades i undersökningen¹⁸. Det existerar heller inget fall alls av barn under 12 års ålder¹⁹ (och i praktiken inget under 15 år). Det är helt uppenbart att omfattningen av minderåriga i ”traffickingen” är liten, liksom det totala antalet traffickingoffer är lågt. Det säger ju intressant nog också socialstyrelsens rapport 2007 indirekt, där man upplyser oss om att man inte har lyckats intervjua *personer utsatta för människohandel, tillika nyanlända migranter som säljer eller köper sexuella tjänster*²⁰. Även Spanger visar på den låga omfattningen av traffickingoffer då hon meddelar att Rigspoliets Nationale Efterforskningsstøtteeenter *ställer sig frågande över den offentliga debatten om människohandel i det att diskrepansen mellan den dominerande föreställningen, att det i Danmark existerar stora problem med människohandel, och att polisens identifiering av ett relativt lågt antal*

9 BRÅ 2008:21 s 184.

10 BRÅ 2008:21 s 31f.

11 BRÅ 2008:21 s 39.

12 Lindelöf 2008.

13 BRÅ 2008:21 s 25.

14 Lindelöf 2008 s 341ff.

15 Lindelöf 2008 s 345ff.

16 BRÅ 2008:21 s 37.

17 Lindelöf 2008 s 350ff. En möjlighet är att utredarna avser ett mål med flera målsägande, där gärningsmannen fälldes för koppleri av tre kvinnor, men där åtalet ogillades rörande en 14-årig flicka och hennes storasyster (BRÅ rapport 2003:5 s 21, 2008:21 s 26). Men avser de detta mål bryter utredarna mot en grundprincip i västerländsk rättsuppfattning, att den som inte döms ska betraktas som oskyldig. Åtalet rörande den 14-åriga flickan ogillades ju. Dessutom handlade det om koppleri, inte trafficking.

18 BRÅ 2008:21 s 39.

19 BRÅ 2008:21 s 40.

20 Socialstyrelsen 2007 s 12f.

offer för människohandel är stor²¹. Men svensk polis ställer sig alltså inte frågande till denna stora diskrepans, utan strävar istället efter att tillfredsställa den politiskt korrekta efterfrågan på guesstimatebaserade larmrapporter²².

I brist på statistik som säger annat än att trafficking är ett närmast obefintligt brott blir utredarna tvungna att ta till ”uppskattningar” av hur många estniska prostituerade som årligen reser till *huvuddestinationen* Finland för att arbeta, vilket sägs vara 500-1000²³ med en hänvisning till en källa som inte presenterar några andra substantiella siffror än ”rapporterade [trafficking]brott” i Nederländerna, Belgien, Österrike och Tyskland²⁴. Men dessutom säger källan inte ens det som BRÅ-utredarna påstår! Det korrekta är istället att källan säger att *de främsta destinationsländerna är Finland och Sverige*, och att *[d]et uppskattas att det för tillfället finns 2000-3000 heltidsprostituerade (infödda eller främmande) som residerar i landet, av vilka mindre än fem procent är minderåriga*²⁵. Varför ändrar man på uppgiften att Sverige tillsammans med Finland är främsta mål för att istället säga, *andra stora mål är Sverige och Norge*²⁶? Varför drar man till med en siffra som inte ens finns i den hänvisade källan? Och varför väljer man senare en opålitlig Ecpat-källa för att ange antal underåriga i prostitutionen (se nedan) istället för denna? Däremot är det intressant att man plötsligt skiljer på trafficking och smuggling, vilket man inte kan se spår av tidigare, då man till den felaktiga siffran adderar: *men det är svårt att uppskatta hur många av dem som är traffickerade*²⁷. Något som understryks några sidor senare, då det sägs att *[s]killnaden mellan människotrafficking och människosmuggling är inte alltid klar*²⁸.

Men med tanke på att man refererar guesstimates i källor som inte skiljer på smuggling, trafficking eller frivillig prostitution så blir det svårt att veta vad utredarna själva anser. Särskilt som man, som vi sett, blandar ihop prostituerade med ”offer” och tonar ner det faktum att de flesta inträder frivilligt i prostitutionen. Istället påstår man att *information i undersökningen i de tre länderna indikerar att några kvinnor vill ge sig åstad och tjäna pengar och av det skälet aktivt eftersöker möjligheter till rekrytering in i sexindustrin*²⁹. Något som står i bjärt kontrast till vad man kort sammanfattar: *Majoriteten rekryteras medvetna och initialt frivilligt*³⁰. Senare konstaterar man också att *[i] de flesta av de analyserade svenska fallen verkar kvinnorna väldigt ivriga att fara och kort tid förflyter mellan förslaget och avfärd*³¹, och ytterligare några sidor senare konstateras att *[d]et är väldigt få rapporter om kvinnor som tvingas in i prostitution... Majoriteten av kvinnorna hävdar i polisundersökningarna att de frivilligt och medvetet rekryterades in i sexindustrin, även om det finns flera rapporter om kvinnor som lurats antingen om villkor eller förtjänsterna*³². Rapporter som handlar om ungefär en om året! Den finländska propositionen RP 221/2005 rd anger att de som kommer till Finland för sexarbete inte utsatts för allvarliga påtryckningar och att i stort sett alla vet vad de kommer att utföra för sorts arbete³³.

Tråkigt nog undviker man inte heller det ovederhäftiga sammankopplandet mellan prostitution och problematisk bakgrund, något som ju är legio bland prostitutionsmotståndare. Naturligtvis måste utredarna veta att prostitution inte orsakar en tråkig bakgrund, det är ju istället samhällets politik som står för det, men ändå låter man en svensk polis komma till tals, med den underförstådda baklängeskopplingen prostitution-social misär: *Nej, jag tror att om du skrapar under ytan så kommer du upptäcka att varenda en har en tragisk bakgrund. Ingen är direkt flickan i nästa dörr. Det är absolut min åsikt*³⁴. Det är naturligtvis inte prostitutionen i sig som orsakar den tragiska bakgrunden, utan ett samhälle som inte bryr sig om sina medborgare längst ned på samhällsstegen, men som får moralpanik när den kvinnliga delen bland dessa vill försöka förbättra sina möjligheter i en aktivitet som ger mest pengar för minsta möjliga arbetsinsats – och som inte ställer krav på utbildning. Till andra lågstatusyrken, som också drar till sig utbildade människor från de lägsta skikten i samhället, görs aldrig samma baklängeskoppling. Eller som den kvinna man citerar säger om sitt eget land: *Saker och ting är inte som i Sverige i mitt land. Det finns ingen socialtjänst som kan hjälpa, folk måste göra allting själva. Kanske det är därför människor i mitt land är mycket arga, mycket aggressiva. De måste arbeta, arbeta, arbeta för pengar så att de kan leva lite bättre. Det är därför många försöker att arbeta i två, tre jobb och i ett annat land: det är samma sak för män i många familjer, vilka far till ett annat land och försöker arbeta illegalt där. Och så tillägger hon att prostitution inte ses som brottsligt som det är i Sverige, eller betraktas som en smutsig verksamhet*³⁵.

21 Spanger 2008 s 90.

22 Se t ex dessa internetsidor där kriminalinspektör Jonas Trolle gör oundersbyggda, alarmistiska påståenden: <http://www.palmecenter.se/Vad-tycker-vi/Artikelarkiv/Tema/Manskliga-rattigheter/Artiklar/091220Trafficking/>, <http://www.drugnews.nu/article.asp?id=4850>, <http://www.si.se/English/Navigation/Current-projects2/Human-trafficking/Human-trafficking/The-Swedish-Institute-launches-a-second-international-film-regarding-Swedens-view-on-Human-Trafficking/>

23 BRÅ 2008:21 s 25.

24 Lehti 2003 s 15.

25 Lehti 2003 s 11.

26 BRÅ 2008:21 s 25.

27 BRÅ 2008:21 s 25.

28 BRÅ 2008:21 s 30.

29 BRÅ 2008:21 s 37.

30 BRÅ 2008:21 s 48.

31 BRÅ 2008:21 s 53.

32 BRÅ 2008:21 s 56.

33 Skarhed 2010 s 156.

34 BRÅ 2008:21 s 38.

35 BRÅ 2008:21 s 42.

Angående den ekonomiska delen av traffickingen säger också BRÅ-undersökningen, efter att svenska poliser ”informerat” dem, att pengarna som tjänas inte används till att förbättra kvinnornas liv. D v s tvärtemot vad flera internationella undersökningar, som vi sett, visar. Dessa poliser har bara sett kvinnorna använda pengarna de tjänat på prostitution för att konsumera lyxvaror³⁶. D v s sådant som tydligen bara över- och medelklass har rätt att göra. Och här exponeras problematiken i en undersökning som vänder sig till ”kliniskt” underlag. Hur kan någon tro att kvinnorna skulle ha ett intresse av att för en polis rapportera om de haft stora inkomster som de sänt hem, eller lagt undan? Särskilt som dessa poliser – i de fall prostitutionen varit självvald eller frivillig – inte respekterar de minderårigas egen ståndpunkt i detta och vilka samma poliser snart ska skriva rapport inför kvinnornas deportering. Och vad gäller de övriga så handlar det ju ofta om ”misslyckade” sexarbetare, såtillvida att de verkligen utsatts för brott och förmodligen lurats på pengar. Sådana uttalanden av poliser kan bara bidra med en mycket liten pusselbit till den stora hela bilden.

Det här är alltså en mycket märklig ”rapport” i det att den inte i något avseende kan konfirmera de alarmistiska påståenden som ändå görs. Man påstår t ex att *det förekommer incidenter av våld, så som våldtäkt, hot om våld och rån i undersökningen*³⁷ men tillägger lite försiktigt att *[i] de flesta fall använder organisationerna mer subtila metoder för att kontrollera kvinnor*. En sådan metod anser man uppenbarligen att ekonomisk skuld är: *Ett annat vanligt medel för kontroll i alla tre länderna är att få kvinnorna i [ekonomisk] skuld*³⁸. Det intressanta är att man indirekt utgår från, att den illegala transportverksamhet som överförandet av personer utgör skulle ske kostnadsfritt. Något som är fullständigt otänkbart i vilken annan verksamhet som helst. I hela samhället bygger vi en massa företeelser på att man kan låna pengar för att förverkliga mål som man önskar, men bara för att det handlar om prostitution så blir det plötsligt ”omoraliskt” och närmast ”våld” att individer hamnar i ekonomisk skuld och förväntas betala av den. Men ingen i vårt samhälle pratar om omoral eller slaveri om kronofogden driver in skulder och lägger beslag på personers egendom, eller de vräks från sina bostäder. När man refererar ett fall i Finland där traffickeraren tvingade en kvinna att arbeta för att betala ”pådragna kostnader” och hotade att stämma henne³⁹ så kunde han ju göra det därför att det är ett fullkomligt legalt förfarande i alla andra affärsverksamheter. Och som vi sett ovan så betraktar kvinnorna det också som en självklarhet att man är förpliktigad att betala av sina skulder, d v s att arbeta av dem. Men trots anslaget som vi underförstått ska uppfatta som att våld är närvarande i trafficking så måste man senare konstatera att *[d]et är få rapporter om våld eller hot i de tre länderna*⁴⁰. Däremot säger man direkt efter, att *[k]vinnor och flickor blir ofta lurade kring arbetets slag, betalning eller lovas andra sorters jobb*. I de rättsfall som drevs under åren 2003-2006 var det nio av 20 kvinnor som detta gällde för. Eftersom mer än hälften av dem som var ”målsägare” i dessa fall inte råkade ut för detta finns det anledning att tro att det bör vara förhållandet i merparten av de illegalt immigrerade, prostituerade kvinnor som aldrig kommer i kontakt med polisen, eftersom just detta med att bli lurad eller tvingad är ett av de absolut främsta kriterierna för att vilja anmäla⁴¹.

Ett par sidor senare skriver man att *[i] relationen mellan traffickerare och traffickingoffer förefaller våld i någon form vara ett ganska vanligt medel för att kontrollera och underkuva offer*. Det står ju i direkt motsättning till vad man något tidigare kommit fram till, men trots de egna resultaten så ifrågasätter man inte denna bild, utan hänvisar till Aronowitz⁴². För att understryka denna bild av vanligt våld tar man också till ett exempel på en kvinna som *rapporterade att hon drogats och våldtagits. Våldtäkten filmades och traffickerarna använde filmen för att hota henne till att arbeta för dem*. Men så tillägger man: *[e]mellertid trodde inte rätten på hennes historia*⁴³. Men varför finns den då ens med!? Om rätten inte trodde på historien måste ju sannolikheten för att den är osann vara ganska hög, och varför valde man inte istället ett otvivelaktigt exempel, som från en rättegång när två rumänska kvinnor berättar om hur de bägge samtidigt våldtagits av sin traffickerare och en annan man. Men, där fanns ju inte filmdetaljen, vilken naturligtvis får det att framstå som så mycket hemskare – även om det förmodligen inte är sant.

Utredarna vädrar också åsikten, att kvinnorna inledningsvis frivilligt är med på det som händer, men att de sedan känner sig lurade på omfattning, betalning eller arbetsvillkor. Återigen ett förhållande som i första hand styrs av att det blir möjligt p g a illegaliteten i verksamheten, och som torde gälla även andra illegala migranter i andra yrken. Det är alltså inte något som specifikt handlar om sexindustrin. Man säger också att kvinnorna i allmänhet visste vilken sorts jobb det var de skulle utföra, men hade *bedragits kring villkoren*⁴⁴. Men det intressanta är, att ingen av dessa kvinnor tog steget ut ur prostitutionen. Man fann sig i de förändrade villkoren, vilket rimligtvis inneburit att merparten ändå ansåg det värt det. Även två svenska polisinformanter understryker att de sällan stöter på ”Lilja for ever-fall”, utan att det *inte är på*

36 BRÅ 2008:21 s 43.

37 BRÅ 2008:21 s 10.

38 BRÅ 2008:21 s 11.

39 BRÅ 2008:21 s 45.

40 BRÅ 2008:21 s 48.

41 Jämför att Umeåpolisen uppger att *[m]isstankar om sexsäljare med migrationsbakgrund kommer dock framför allt till polisens kännedom om det förekommer våld* (Socialstyrelsen 2007 s 43).

42 BRÅ 2008:21 s 50.

43 BRÅ 2008:21 s 50.

44 BRÅ 2008:21 s 50f.

*det sättet*⁴⁵. Intressant nog gör man också ett svenskt fall av att kvinnan anade att det skulle handla om prostitution, även om det inte direkt uttalades (och hon accepterade det)⁴⁶, till plural form⁴⁷.

Även när det gäller pengar involverade i rekryterandet så är det ju ett fullt legalt förfarande i andra sammanhang. Ta t ex de jobbcoacher som – ofta utan att åstadkomma något resultat alls – får betalt för att hjälpa folk ut på arbetsmarknaden. Eller fotomodellsagenturer, bostadskön m m, m, där man får betala avgifter för att förhoppningsvis bli förmedlad det man eftersträvar.

När det så gäller de höga summor som BRÅ-undersökarna antyder att traffickerarna tar ut av kvinnorna så är det ju ett faktum, att det kan ske enbart därför att verksamheten och ofta uppehållandet i landet är illegalt. Hade det varit en verksamhet som – oavsett om legaliserad eller avkriminaliserad – hade sorterat under vanlig arbetslagstiftning så hade dessa förhållanden aldrig dykt upp. Genom illegaliteten kan priserna drivas upp. Det är alltså där problemet ligger! Något som inte minst understryks av att, som en lettisk polisrepresentant uttrycker det, baltiska kvinnor numera allt mer ”rekryterar” sig själva *in i sexuell exploatering*⁴⁸. D v s, att nu sedan de baltiska staterna blivit medlemmar i EU kan kvinnorna ta sig till andra EU-länder av egen kraft, utan mellanhänder, för att prostituera sig. Något som också visar att när lagtvingande hinder tas bort reduceras kriminaliteten!

Naturligtvis finns det också pengar för kvinnorna att tjäna i detta, det är ju därför de väljer det före mer ”ärbara”, men betydligt sämre betalda sysselsättningar. BRÅ-utredarna noterar detta och refererar polis- och socialtjänstinformanter som menar på att det inte är problem att rekrytera kvinnor som vill lämna sitt land, *och i många fall så är kvinnorna medvetet rekryterade in i sexindustrin*⁴⁹. Och så fortsätter de med att citera en av de ”kriminella” informatörerna, dömd för koppleri, som säger: *Om de arbetar frivilligt kommer de hellre hit och arbetar. De tjänar mer pengar här.* Och enligt samma informant tjänar de mellan sju-åtta gånger så mycket i Sverige som i hemlandet på att prostituera sig⁵⁰.

I ett försök att visa på vilka ”stora” pengar det rör sig om i traffickingen meddelar undersökarna att den största förtjänsten i ett ”nätverk” var en miljon kronor – utan att vi får reda på hur många kvinnor det rörde sig om, under hur lång tid, om de var medgivande eller tvingade prostituerade, m m⁵¹. Den näst största förtjänsten var 500.000 kr för 212 dagars arbete för de involverade kvinnorna. Något som betyder att de tillsammans i genomsnitt tjänade ca 2360 kr om dagen, vilket är betydligt mindre än vad många direktörer och finansmän ensamma tjänar – men det understryker ändå det främsta skälet till varför kvinnorna väljer att sexarbeta: de förhållandevis goda förtjänsterna. Ett annat fall innebar att förtjänsterna i ett mellanstort ”nätverk” var mer än två miljoner kr under tre år. D v s, om vi räknar lågt att de bara arbetade 200 dagar om året, en dagsförtjänst på 3335:-. Knappast särskilt höga siffror. I ett annat fall hade verksamheten genererat 190.000 kr under ett år involverandes fyra kvinnor och mer än 250 sexköp. D v s en genomsnittskostnad strax under 760:-. Vad också gällde hur stor del kvinnorna själva fick behålla så var det vanligaste mellan 30-70 procent⁵² och en svensk polis meddelar att [*d*]e tjänar en hel del pengar på detta.

Generande nog för denna BRÅ-studie visar det sig att kvinnorna ofta vittnar om acceptabla, eller rent av goda arbetsförhållanden. Ja, på ett ställe kommer det t o m en antydning om att ”traffickerare” kan vara mänskliga: *Det blir tydligt att relationerna mellan organisatörer och de involverade kvinnorna är, likt de flesta mänskliga relationer, beroende av personlig kemi*⁵³. Och, skulle man också kunna säga, med bra och dåliga ”entreprenörer”, precis som i de flesta yrken. Goda arbetsförhållanden framskyntar i ett mål från 2006 i Stockholms tingsrätt⁵⁴ (som inte tas upp av BRÅ-utredarna) där fyra av tretton kvinnor är minderåriga – och alltså per automatik klassas som traffickerade. De vägrar att vittna mot sina ”förövare”, och två säger ingenting, de andra två vittnar om att de själva valt att åka och prostituera sig, för att tjäna pengar, och kunde åka hem när de ville. BRÅ-undersökningen däremot exemplifierar en kvinna som skulle jobba på en bar, och inte tvingas till något hon inte ville: *Jag visste att det var helt sant, att om jag inte ville ligga med en man så måste jag inte*⁵⁵. Andra estniska kvinnor svarade på annonser om erotiskt jobb i Sverige i vad som fungerade som en anställningsintervju och en ryska uppger att den kvinnliga ”traffickeraren” *sanningsenligt informerade henne om dagliga kostnader, betalning och vilken slags arbete hon skulle utföra... skulden skulle återbetalas genom framtida förtjänster*⁵⁶. Något, som vi tidigare sett, är det närmast i allt rådande tillståndet för kvinnor som reser iväg för att tjäna pengar på prostitution. Våld och tvång tillhör undantagen.

En synnerligen intressant notis är när utredarna meddelar att [*e*]tt generellt problem som man finner i den svenska undersökningen, när man betraktar polisintervjumaterialet med traffickerade kvinnor, är att deras historier ändras

45 BRÅ 2008:21 s 51.

46 Lindelöf 2008 s 360ff.

47 BRÅ 2008:21 s 52.

48 Buchholz 2006 s 81.

49 BRÅ 2008:21 s 52.

50 BRÅ 2008:21 s 53.

51 BRÅ 2008:21 s 116.

52 BRÅ 2008:21 s 119.

53 BRÅ 2008:21 s 153f.

54 Lindelöf 2008 s 356ff.

55 BRÅ 2008:21 s 54.

56 BRÅ 2008:21 s 55.

under intervjuerna, vilket gör det svårt att utröna vad som verkligen hände⁵⁷. Men detta är naturligtvis inget konstigt. Kvinnorna, som vet att de är där illegalt men däremot inte hur och när de ska deporteras, prövar sig fram för att finna den bästa vägen för dem själva. Men BRÅ-utredarna funderar inte, eller kommenterar kring detta.

Vad också gäller den påstådda ”storskaligheten” i traffickingen så sägs redan tidigt att *i alla tre länderna så är det många småskaliga nätverk som opererar*⁵⁸, och strax därefter meddelar man att *[i] de kriminella nätverken arbetar antingen organisationerna ensamma eller i partnerskap bestående av flera personer, ofta två. Det sammanfattas i att [d]e flesta operationer är småskaliga. Det är få storskaliga organisationer involverade. Majoriteten är inte långvariga, involverar inte många kriminella eller kvinnor och genererar inte stora förtjänster*⁵⁹. Ändå går utredarna sedan ut med en hänvisning till Shelly⁶⁰ och påstår att det angående de kommunistiska regimernas fall finns länkar mellan mäktiga kriminella nätverk och de fortlevande kommunistiska makterna och att dessa grupper är involverade i den mänskliga traffickinghandeln. Vi ska alltså bli medvetna om vilka mäktiga kriminella grupper det handlar om. Men i rekommendationerna som avslutar rapporten konstaterar man att *huvudresultatet av denna undersökning är att majoriteten av trafficking och kopplerirörelserna, åtminstone i Sverige och Finland, är huvudsakligen småskaliga operationer. Detta har bekräftats av den svenska polisen*⁶¹. Utifrån detta blir det ju också uppenbart att den svenska sexköpslagen inte tycks ha påverkat trafiken med migranter som kommer till Sverige för att prostituera sig. De vanligaste destinationsländerna för estniska kvinnor är Sverige, Finland och Norge enligt rapporten⁶², Lehti säger att det är Finland och Sverige⁶³ och Buchholtz refererar IOM, som säger att det är Finland, Sverige, Norge och Nederländerna⁶⁴. Trots detta påstår undersökningen att *[d]en svenska sexköpslagen har haft en påverkan på marknaden. Åtskilliga traffickerare talar om och nämner lagen som ett hinder för handel*⁶⁵. Men en informatör menar att det bästa vore att legalisera sexköp: *polisen kunde kontrollera handeln, de skulle få reda på när nya kvinnor anlände och kunde träffa och tala med dem, och kanske ge dem information. Det skulle vara det bästa, för om en flicka önskar sälja sin kropp kommer hon göra det, oavsett om det är lagligt eller inte. En ”kriminell” kopplare tycks alltså ha mer vett i huvudet än svenska politiker!*

Vad som verkligen är märkligt med denna utredning är, att trots att den på punkt efter punkt kommer fram till att den storskaliga och kriminellt organiserade traffickingen, och den tvingade prostitutionen, inte är med verkligheten överensstämmande, så ställs inte en enda kritisk fråga kring samhällets agenda kring detta. Istället säger man att *[b]ekämpandet av denna typ av brott kräver simultana aktioner på många nivåer. Handling måste ske på lokal, regional och internationell nivå samtidigt*⁶⁶. Sedan fortsätter man med dessa alarmistiska toner, i ett språk som i sin emotionella ton ibland blir smått absurd. Som när man säger att *resultaten i särskilt den svenska undersökningen, visar att många av de rekryterade flickorna (min emfasing) är väldigt unga (min emfasing), i en del fall under 18 år*⁶⁷. Plötsligt görs i alla juridiska sammanhang vuxna kvinnor alltså om till väldigt unga flickor! Och hur kan det plötsligt bli *många* när vi tidigare har sett att man konstaterat att det är få? Är det bara för att det handlar om ”rekommendationer”?

Att man också konstaterat att kvinnorna i majoriteten av fallen frivilligt och medvetet samtyckt till prostitutionen ifrågasätts nu också helt plötsligt: *...gör det det rimligt att anta att flickorna också gav sitt medgivande till sexuell exploatering?* och *[d]et enda resultat som kan appliceras på alla kvinnor involverade i denna verksamhet är det av exploatering*⁶⁸. Plötsligt finns det inte ett spår av kvinnornas egna utsagor, utan det enda som återstår är en politiskt korrekt slutkläm, som ska passa i det officiella Sveriges ståndpunkt. Även om resultaten av undersökningen inte kan underbygga vad som sägs. Dessutom förekommer exploatering i **alla** branscher, så varför är det speciellt i sexindustrin? Plötsligt finns det också mycket information om traffickingens *enorma förtjänster*, trots att man tillägger att undersökningen inte bekräftar detta, *men i en del fall kan (min emfasing) kriminella ha tjänat ganska mycket pengar på trafficking och koppleri*⁶⁹.

Vad slutligen gäller referenslistan så är det ett synnerligen selektivt urval av politiskt korrekta källor, och ingenstans finns kritisk forskning upptagen, så som t ex Laura Agustín, men däremot till den abolitionistiska Donna Hughes. I det sammanhanget kan man också fråga sig, som redan gjorts ovan, varför BRÅ-utredarna väljer att använda en **ovetenskaplig Ecpat-källa**⁷⁰ som ”uppskattar” att av de ”uppskattade” 1000 sexarbetarna i Tallin så var 27 procent barn,

57 BRÅ 2008:21 s 52.

58 BRÅ 2008:21 s 11.

59 BRÅ 2008:21 s 131.

60 BRÅ 2008:21 s 20.

61 BRÅ 2008:21 s 175.

62 BRÅ 2008:21 s 56.

63 Lehti 2003 s 11.

64 Buchholtz 2006 s 16f.

65 BRÅ 2008:21 s s 124.

66 BRÅ 2008:21 s 175f.

67 BRÅ 2008:21 s 176.

68 BRÅ 2008:21 s 180.

69 BRÅ 2008:21 s 180.

70 Den refererade källan kunde inte längre öppnas, men otillförlitligheten i Ecpats skrifter framgick med önskvärd tydlighet vid en genomgång av de svenska publikationerna 2009. Av totalt åtta titlar innehöll endast två referenser, och dessa var starkt selekterade för att utesluta forskning som inte stöttar Ecpats alarmistiska (och inkomstbringande) påståenden. Se bilaga 8.

*huvudsakligen flickor i åldern 15 till 17 år*⁷¹, när Lehti⁷², som används i andra sammanhang, anger att under fem procent av sexarbetarna i Estland är minderåriga? Förutom att det understryker hur otillförlitliga NGO:er, och i synnerhet Ecpat i sin strävan att blåsa upp siffror och panik är, så lämnar det oss med obesvarade frågor varför BRÅ-utredarna väljer att referera den mest extrema källan och inte den mer sansade. Vad är avsikten med det? Och varför undviker man helt forskning som är kritisk till det ”förutfattade resonerande” som BRÅ-utredarna går in i undersökningen med, men som däremot står i samklang med utredningens egna reella resultat?

Det här är en minst sagt skev undersökning, inte i sina huvudsakliga resultat, men i metoder och den bild man försöker måla upp. Med de resultat man får fram borde man istället ha ifrågasatt den officiella, korrumperade bild av detta som matas ut i vårt samhälle. Men tyvärr så är detta symptomatiskt för officiella utredningar rörande sexualia i Sverige. De är tillrättalagda och tillkomna i syftet att konfirmera en politiskt beslutad ”verklighet”, inte för seriös forskning eller för att vara objektiva underlag. Något som med önskvärd tydlighet framgår av nästa bilaga.

---

71 BRÅ 2008:21 s 27.

72 Lehti 2003 s 11.